

Aan de Staatssecretaris Mijnbouw

Programma DG Groningen en
Ondergrond
Directie Transitie Diepe
Ondergrond

nota

Appreciatie onderzoeksrapport naar
lustenverdeling bij mijnbouwactiviteiten

TER BESLISSING

Datum

30 januari 2024

Kenmerk

PDGGO-DTDO / 41391513

ZK 0000045189

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Naar aanleiding van de Kamerbrief over de contourennota aanpassing Mijnbouwwet (Kamerstuk 32849, nr. 214) en moties van de leden Mulder en Segers (Kamerstuk 36200, nr. 105) en de leden Mulder en Van Wijngaarden (Kamerstuk 32849, nr. 217) is door de Rebel Group een verkenning uitgevoerd naar een mogelijke andere lustenverdeling bij mijnbouwactiviteiten. In het commissiedebat van 25 januari jl. heeft u een toezegging gedaan om het definitieve rapport met een korte kabinetsappreciatie begin februari naar de Kamer te sturen. Met deze brief geeft u invulling aan deze toezegging. De brief bevat enige duiding, maar eventuele keuzes zijn aan een nieuw kabinet.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd het onderzoeksrapport tezamen met de kabinetsappreciatie begin februari met de Kamer te delen. De politieke afweging of er gekozen moet worden voor een nieuw herverdeelsysteem en welk model hier het best bij zou passen, laat u aan een nieuw kabinet.

Kernpunten

- Rebel Group heeft in opdracht van EZK een zevental herverdeelmogelijkheden getoetst op basis van voorbeelden uit binnen- en buitenland.
- Daarbij heeft Rebel Group zich alleen gefocust op nieuwe mijnbouwactiviteiten op land. Alle al bestaande mijnbouw en nieuwe mijnbouwactiviteiten op de Noordzee vallen daarbij dus buiten de scope van dit onderzoek.
- Het rapport komt niet tot een eenduidig verdelingsmodel dat beter past dan het huidige model. Elk model heeft zijn eigen voor- en nadelen. Dit maakt de keuze voor een nieuw herverdeelsysteem inherent een politieke afweging.

- De Rebel Group waarschuwt dat elke vorm van herverdeling kan leiden tot nieuwe ongelijkheden. Zo ontstaat er op basis van de scope van dit onderzoek al een verschil tussen oude en nieuwe mijnbouwactiviteiten. Het creëren van nieuwe ongelijkheden zien de onderzoekers als het grootste risico bij herverdeling.
- In uw duiding geeft u aan dat er voorbeelden bekend zijn waarbij lasten gedeeltelijk gecompenseerd worden via financiële en/of sociaal maatschappelijke compensatie (denk aan Tweede Maasvlakte). U constateert dat zulke initiatieven kunnen bijdragen aan het draagvlak voor de realisatie van deze ontwikkelingen.
- De onderzoekers geven aan dat, ongeacht welk herverdeelmiddel gekozen wordt, er meer aandacht moet komen voor de regio. Ook dient de lokale omgeving serieuzer genomen te worden. Erkenning en zeggenschap zijn hierbij de sleutelbegrippen, aldus de onderzoekers.
- Mocht er een keuze voor een ander herverdeelmiddel gemaakt worden, dan dienen deze keuzes consistent en uitlegbaar te zijn.
- Op basis van dit rapport kan gesteld worden dat een nieuw herverdeelmiddel wenselijk kan zijn, maar het herverdeelmiddelproces gecompliceerd is en een alternatieve verdeling ook risico's met zich meebrengt. Uiteindelijk moet voorkomen worden dat herverdeling tot nieuwe ongelijkheden leidt. Het kiezen voor een ander herverdeelmiddel is daarom inherent een politieke keuze. Deze keuze laat u aan een nieuw kabinet.

Herverdeel modellen

De onderzoekers hebben gekeken naar bestaande vormen van lustendeling in binnen- en buitenland. Zo is er onder andere gekeken naar het Noorse, Duitse en Deense model, maar ook naar binnenlandse modellen uit andere sectoren. Uit de gemaakte inventarisatie komen een zevental denkbare modellen naar voren die beoordeeld zijn op basis van uitvoerbaarheid en verdelingsaspecten:

1. Een uitkering via het Gemeente- of het Provinciefonds;
2. Een Vereveningsfonds Mijnbouwgebieden;
3. Een Nationaal Programma Mijnbouwgebieden;
4. Een lokale vergoeding aan gemeente of provincie;
5. Regionaal aandeelhouderschap via een ontwikkelmaatschappij;
6. Aandeelhouderschap van de omgeving;
7. Een lokaal projectfonds.

Geen van de modellen is ideaal, elk bovengenoemd model heeft voor- en nadelen. Een nieuw kabinet zal op basis van deze analyse en nadere uitwerking kunnen kiezen voor een alternatieve manier van lustendeling.